

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Corollarium notatu dignum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

pturos premium vel penam, secundum opera quae in corpore fecerunt: 2. ad Corinth. 6. Omnes nos manifestari oportebant tribunal Christi, ut referat unusquisque prout gessit in corpore, sive bonum, sive malum. Item ex aliis, in quibus moventur homines operari, quamdiu dies est, & antequam nox adveniat: Joan. 9. Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est: venit nox quando nemo potest operari: nam ibi per diem tempus praesentis vitae intelligitur; per noctem vero mors, seu status post mortem, in quo nemo potest meritorie operari. Upde Ecclesiastes 9. dicitur: Mortui nihil noverunt amplius nec habent ultra mercedem. Ubi D. Hieronymus: Mortui (inquit) nihil valent ad id adiacere, quod semel secum tulerunt de vita, &c. neque expectant aliquam retributionem atque mercedem, ultra eam scilicet quam in hoc corpore meruerunt. Et apud Prosperum est sententia Augustini 172. Frustra sibi homo post hoc corpus promittit, quod in hoc corpore comparare neglexit. Denique Ecclesiastici 11. dicitur: Ubi ceciderit lignum, ibi manebit. In quibus verbis per casum ligni mors hominis designatur, & per eius immobilitatem & permanentiam, meritum vel demeritum hominis in alia vita non augeri vel minui declaratur.

32. Huius conditionis nullam aliam existimo assignari posse rationem, quam divinam voluntatem, quae disposuit & ordinavit dare premium operibus vitae, non autem illis quae post viam fiunt; nam si solum naturam operum consideremus, non minus videntur meritoria opera patriae, quam vitae, cum in patria sint actiones liberae, & quae magis Deo placent, & a maiori dilectione procedunt. Quamvis enim ipsa Dei dilectio in patria sit necessaria, & non libera, plures tamen aliae actiones liberè fiunt circa media, quae non habent necessariam connexionem cum dilectione Dei. Adde quod status vitae non potest ex sola rei natura definiri, sed ex consilio, & ordinatione divina dependet; sicut currentibus in stadio tempus cursus & certaminis dependet ab ordinatione & determinatione Principis, vel Reipublicae, praemia proponentis. Quo exemplo ad id explicandum utitur Apostolus 1. ad Corinth. 9.

33. Valde tamen consentaneè ad naturam hominis praefixus est terminus vitae in puncto mortis, & dissolutionis animae à corpore: quia conaturale est animae humanae, ut mediante corpore suam perfectionem acquirat; & in illo plures habet occasiones merendi, & pugnandi pro bravio beatitudinis comparando. Congruum est etiam, ut creaturae intellectuales per fidem ad visionem perveniant, & prius intellectum Deo submittant, quam ad illum videndum eleventur. Unde ad statum vitae, in quo solum est meritum, duo de via ordinaria requiruntur, scilicet, fides, & existentia in corpore: de potentia tamen extraordinaria status vitae cum clara Dei visione stare potest: ut patet in Christo, qui à primo instanti suae conceptionis, fuit simul viator & comprehensor; unde eius meritum non potuit in fide fundari, sicut nostrum, sed in altiori genere cognitionis, nempe scientia infusa, aut clara Dei visione, ad Deum, ut est ratio diligendi creaturas, terminata: de quo in Tractatu de Incarnatione. Similiter quamvis respectu beatitudinis adeptae & possessae repugnet ab intrinseco dari meritum; quia cum meritum se habeat ad premium, ut via ad terminum, est ejus

A quod nondum habetur, ut docet S. Thomas 3. p. quaest. 19. art. 3. ex quo ibidem inferri, quod Christus nec gratiam, nec scientiam infusam, nec beatitudinem animae, nec unionem hypostaticam meruit, quia haec omnia habuit à primo instanti conceptionis: non repugnat tamen de potentia absoluta, quod etiam in termino adeptae beatitudinis mereatur aliquis ulteriorem gradum, & augmentum illius, vel aliqua praemia accidentaliter; quia licet sit in termino respectu primae beatitudinis adeptae, potest tamen esse in via ad ulteriorem gradum, qui illi deest, vel ad aliquod premium accidentale quo caret. Sicut Christus, quamvis à primo instanti suae conceptionis esset beatus quantum ad animam, meruit tamen gloriam corporis, & ejus immortalitatem, aliasque dores gloriosas.

B Dixi de potentia absoluta: quia cum beatitudo sit ex sua natura immutabilis, & mensuretur aeternitate participata, non est conveniens, ut semel obventa, ulterius augeatur, aut minuat, & quod Beati praemia aliqua accidentaliter de novo mereantur, ut docet D. Thomas 1. parte quaest. 62. art. 9. ad 3. ubi loquens de Angelis beatis, sic ait: Quidam dicunt quod quantum ad premium accidentale etiam mereri possunt. Sed melius est ut dicatur, quod nullo modo aliquis beatus mereri potest, nisi sit simul viator & comprehensor, ut Christus, qui solus fuit viator & comprehensor: praedictum enim gaudium (de salute eorum qui per ipsorum ministerium salvantur) magis acquiritur ex virtute beatitudinis, quam illud mereantur.

§. IV.

Corollarium notatu dignum.

E X dictis sequitur, valde incertum esse ac dubium, an Enoch & Elias in paradiso terrestri degentes, de facto mereantur quibusdam id affirmantibus, aliis vero negantibus.

Ratio autem pro parte affirmativa est: Tum quia praedicti Sancti videntur habere omnes conditiones ad meritum requiritas, tam ex parte personae merentis, cum sint in statu gratiae, & viae, quam ex parte ipsius actus meritorii, cum eorum operationes sint liberae, bonae, bonitate etiam supernaturali, & in obsequium Dei factae: Tum etiam quia non convenit divinae bonitati, imò indignum videtur divinae munificentiae, illos sanctissimos viros miraculose tanto tempore in hac vita detinere, & sine fructu meritis eos visione beatifica tamdiu privare.

Pro parte vero negativa militat magnum inconveniens, quod videtur sequi ex sententia affirmante, nempe gratiam & charitatem Eliae & Enoch esse superiorem, & majorem, seu intensiorem gratia D. Joannis Baptista, & Apostolorum; quia in tot annorum curriculum continuo mereri, auget gratiam & charitatem, quasi in infinitum.

Nec valet quod aliqui dicunt ad vitandum hoc inconveniens, nimirum quod licet Enoch & Elias continuo mereantur, quia tamen carent carnis rebellionem, operandique difficultate, tam exiguum est illorum meritum, ut nunquam intensiores, vel aequè intensos actus charitatis eliciant, quam D. Joannes Baptista, & Apostoli, subindeque ad eorum gratiam & gloriam nunquam perveniant.

Non

Non valet inquam, hæc responsio: absurdum enim videtur dicere, illos sanctissimos viros, si mereri possunt secundum communes regulas aliorum viatorum, in tam longo tempore parum mereri, id est solum quia rebellionem carnis, operandique difficultatem non sentiant, quasi excellentia meriti, vel omnino, vel præcipue ex his circumstantiis oriretur. Sic enim colligere posset aliquis, meritum B. Virginis non fuisse excellentissimum, quia nec fomitum, nec difficultatem in opere virtutis ex parte corporis sentiebat, sed solum illam quæ in unoquoque opere virtutis ex objecto inerat.

Deinde ad excellentiam meriti sufficit excellentia amoris, & promptitudo voluntatis, quæ in illis sanctissimis viris maxima est: Ergo etiam maximum & excellentissimum debet esse illorum meritum, supposito quòd in illo statu merentur. Unde non video quâ probabilitate dici possit, illos mereri continuo augmentum charitatis, diligendo Deum, & nihilominus nunquam perventuros ad eam perfectionem charitatis, in qua possint tam intense ipsum diligere, quam D. Joannes Baptista & Apostoli in via poterunt: nam totum augmentum charitatis quod merentur, statim illis datur, & semper diligunt quantum per charitatem habituatam possunt, quia sine difficultate vel repugnantiâ amant: Ergo incredibile est, quòd semper habebunt sine actus charitatis ita remissos, ut nullorum actibus charitatis, à D. Joanne & Apostolis elicitis, æquivalere possint.

Quare unum ex his necessario dicendum existimo, nempe vel illos sanctos viros, ab eo tempore quo in paradysum terrestrem translati sunt, non mereri; quia licet mortales sint, non sunt tamen conditionibus mortalitatis subiecti, sicut alii homines, qui lege & modo communi in corpore mortali vivunt, subindeque nec sunt propriè viatores, sed quasi medii inter viatores & comprehensores, & veluti æternitatis candidati, ut ait Tertullianus lib. de resurrectione carnis. Vel si ab eo tempore merentur, eorumque meritum duret usque ad illorum mortem, quam pro Christo in fine mundi patientur, eos tunc in gratia & charitate æquatuos ipsos Apostolos, & Joannem Baptistam, subindeque in gloria & beatitudine pares illis futuros. Nec mirum, cum ipsi futuri sint secundi Christi adventus præcursores, Apostoli, nec non Martyres ejus gloriosi, qui (ut loquitur idem Tertullianus) Antichristum sanguine suo extinguunt. Quid horum probabilius & verisimilius sit, prudens Lector judicabit.

ARTICULUS III.

Quid meritum de condigno apud Deum requiratur ex parte ipsius Dei ordinatio operis ad premium, & an illa debeat esse extrinseca, vel sufficiat intrinseca, in voluntate conferendi gratiam ut principium meriti inclusa?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiæ

Suppono primò: quòd licet apud homines requiratur promissio, pactum, ordinatio, vel ac-

ceptatio, ut meritum obliget de toto rigore justitiæ retribuentem, non tamen ut meritum dicatur condignum premio, aut de condigno mereri premium: nam apud homines, ut meritum dicatur condignum premio, solum requiritur quòd sit relatium ad alterum, & in bonum illius, ut constat ex D. Thoma supra quæst. 21. art. 3. ubi ad rationem meriti erga homines, nullum requirit pactum, promissionem, aut contractum. Ratio etiam suffragatur: nam ad meritum de condigno solum requiritur jus ad premium, juxta leges justitiæ distributiivæ, non tamen commutativæ. Sed ad jus ad premium, juxta leges justitiæ distributiivæ, non requiritur apud homines promissio, acceptatio, vel ordinatio; nam superior distributor ante omne pactum, promissionem, vel acceptationem, tenetur respicere, & cognoscere condignitatem omnium eorum, quibus præmia distribuenda sunt, & talia præmia juxta proportionem meritorum ipsis distribuere: Ergo ad meritum de condigno apud homines non requiritur promissio, pactum, ordinatio, vel acceptatio: unde solum hic loquimur de condignitate meriti apud Deum.

Suppono secundo, ordinationem sive acceptationem operis meriti ad premium, aliam esse intrinsecam, quæ includitur in voluntate conferendi gratiam tanquam principium merendi; aliam vero extrinsecam, quæ consistit in actu positivo Dei libero, quo promittit beatitudinem gloriæ æternæ pro operibus supernaturalibus, à gratia & charitate procedentibus.

Suppono tertio, dupliciter posse concipi, quòd requiratur promissio Dei, vel divina ordinatio ad meritum, nimirum vel tanquam ratio formalis illud constituens, vel solum ut conditio ad ejus complementum requisita. His præmissis.

Circa propositam difficultatem tres versantur Theologorum sententiæ. Prima tenet meritum hominis apud Deum esse posse aliquid ordinatio divina ad premium, tanquam intrinsecam, seu inclusa in voluntate dandi principium merendi, quam extrinsecam & isti superaddita, ac in promissione sive pacto consistente. Ita docere videntur Vazquez, Meratius, & alii ex Recentioribus.

Secunda affirmat ordinationem intrinsecam, & promissionem extrinsecam Dei, ad meritum de condigno hominis apud Deum requiri. Ita Scotus, Nominales, Suarez, Bellarminus, & alii plures, quos sequitur Aravius hic dubio 3. In hoc tamen isti differunt à Scoto & Nominalibus, quòd illi volunt meritum de condigno hominis ad Deum constitui formaliter in sua specie per promissionem, seu ordinationem extrinsecam Dei, tanquam per rationem formalem: Suarez verò, & alii, eam duntaxat tanquam conditionem, meritum de condigno complementum, requirunt.

Tertia sententia, quæ est communis in schola D. Thomæ, asserit ad meritum de condigno hominis apud Deum, requiri quidem divinam ordinationem operis ad premium; eam tamen quæ extrinseca dicitur, & quæ in pacto vel promissione consistit, necessariam non esse, nec ad rationem formalem meriti, nec ad ejus complementum, sed sufficere illam quæ includitur in voluntate dandi gratiam ut principium merendi. Ita Cajetanus, Conradus, Soto, Marcus à Serra, & alii.